

พัฒนาคคน-พัฒนาอาชีพ-พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน: กรณีศึกษาการส่งนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น
HUMAN DEVELOPMENT-OCCUPATIONAL DEVELOPMENT-LABOR SKILLS
DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF SENDING NONGKHAIR TECHNICAL COLLEGE
STUDENTS TO RECEIVE TRAINING IN JAPAN

มนทกานต์ ศรีตระกุล¹ พนา ดุลยพัชร² และ กริธา พรหมเทพ³

¹วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Montakan Sritrakool¹ Phana Dullayaphut² and Kreeta Promthep³

¹Nongkhair Technical College

²Faculty of Management Science, Udon Thair Rajabhat University

³Faculty of Education, Udon Thair Rajabhat University

(Received: December 8, 2018; Revised: January 14, 2019; Accepted: February 9, 2019)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษานำร่อง (Pilot study) การส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการเข้าร่วมโครงการการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ต่างประเทศและเพื่อค้นหาแนวทาง การบริหารจัดการการส่งนักศึกษาอาชีพไปฝึกทักษะที่ประเทศญี่ปุ่น การศึกษานำร่องในครั้งนี้เพื่อเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการเข้าถึงข้อมูลพื้นที่ซึ่งข้อค้นพบเบื้องต้นจะนำไปดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ โดยผู้วิจัยใช้การศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารจากวิทยาลัยเทคนิคหนองคายในโครงการความร่วมมือส่งนักศึกษาอาชีพไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น ผู้บริหารจากโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลและนักศึกษา ที่เข้าร่วมในโครงการนี้ ได้ข้อค้นพบเบื้องต้นที่สำคัญคือข้อค้นพบการเชื่อมโยงขั้นตอนการบริหาร จัดการ การเตรียมตัวนักศึกษาอาชีพศึกษาเข้าร่วมโครงการ ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ กฎระเบียบ อุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ ทั้งประเทศต้นทาง (ประเทศไทย) และประเทศปลายทาง (ประเทศญี่ปุ่น)

คำสำคัญ: อาชีพศึกษา, การพัฒนาคคน, การพัฒนาอาชีพ, การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน, การบริหารจัดการ, วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ABSTRACT

This study was a pilot study of sending Nongkhair Technical College students to job training in Japan and aimed to study project engagement process for sending students abroad for training and also to discover guidelines for management on sending vocational students for skills training in Japan. In addition, this pilot study aimed to learn possibility of data access and practice research skills of researchers as

the preliminary findings would be applied for thesis. The researchers employed qualitative research including in-depth interviews with informants selected from purposive sampling. The informants consisted of executives of Nongkhai Technical College involved in the collaboration project, principle of Asia Japanese Language School and students participating in the project. The preliminary findings included phases, management, preparedness of vocational students participating in the project, regulations and obstacles both in country of origin (Thailand) and country of destination (Japan).

Keywords: Vocational Students, Human Development, Occupational Development, Labor Skills Development, Management, Nongkhai Technical College

บทนำ

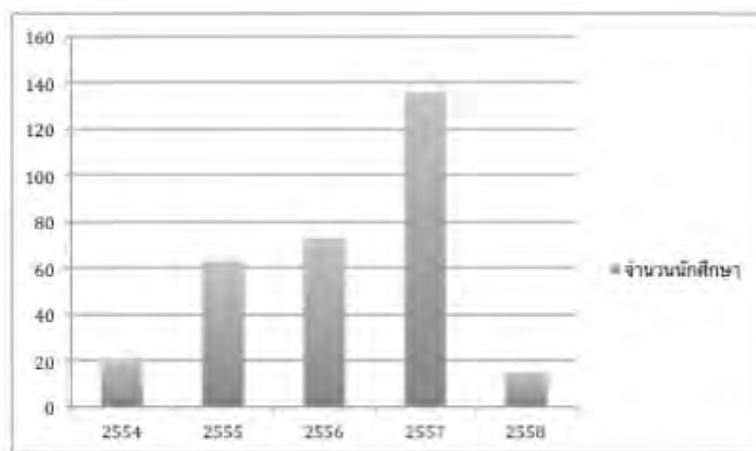
การศึกษานำร่อง (Pilot Study) สามารถทำให้เกิดความมั่นใจได้หลายแง่มุมของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะเป็นประโยชน์ต่อการฝึกทักษะการเข้าพื้นที่ ภาคสนาม และ ค้นหาแนวทางความเป็นไปได้ในการทำโครงการวิจัยชุดจริง ซึ่งข้อค้นพบเบื้องต้น จะถูกนำมาวางแผนในการดำเนินการในลำดับต่อไป ความคิดของการศึกษานำร่อง Glense และ Peskin (1992) ได้อธิบายว่าเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยของเราสัมภาษณ์เทคนิค การสังเกต และตัวเราเอง ที่สำคัญกว่านั้น การใช้การศึกษานำร่องในการทดสอบภาษาและเนื้อหา ของคำถามและความยาวโดยรวมของการสัมภาษณ์ของเรา นอกจากนี้ Marshall & Rossman (2011) อธิบายการศึกษานำร่องในฐานะที่เป็นประโยชน์ ไม่เพียงแต่สำหรับการพยายามใช้กลยุทธ์และแนวทาง แต่ยังเพื่อยืนยันข้อโต้แย้งใด ๆ และ เหตุผลสำหรับประเภทและรูปแบบกลยุทธ์ต่าง ๆ เพราะการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพช่วยในการทำความเข้าใจตัวเองเป็นนักวิจัย นอกจากนี้ยังช่วยให้ นักวิจัยหาวิธีที่จะจัดอุปสรรค เช่น ความต้านทานต่อการบันทึกเทป และความไม่ไว้วางใจของวาระการประชุม ในที่สุดก็ต้องมีการปรับแผนวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกการตั้งค่าแม้กระทั่งวิธีการเตรียมความพร้อมของตัวเอง เพื่อให้ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนในการทำความเข้าใจนักวิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการนำร่องต่อไป

การศึกษานับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนถึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาส่วนอื่น ๆ ด้วย เพราะไม่ว่าจะทำการพัฒนาส่วนใดต้องเริ่มมาจากการพัฒนาดนเสียก่อน ดังนั้น การพัฒนาสามารถทำได้หลาย ๆ รูปแบบ อย่างที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาคนคือ การให้การศึกษา บุญนิส สงแสง (2554) พบว่า มีการคาดการณ์กันว่าในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่ประชากรจะมีความพร้อมทางด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่แนวโน้มความต้องการทางด้านแรงงาน และการจ้างงานที่หลากหลายก็สูงขึ้นด้วย สืบเนื่องมาจากการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของโลกาภิวัตน์ หรือแม้แต่ความร่วมมือในการก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นแรงผลักดันให้ประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ทันต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการสร้างคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้เพียงพอและมีคุณภาพตรงกับความต้องการของกระแสเศรษฐกิจสังคมนี้

จากการศึกษา พบว่า ทั้งในอุตสาหกรรมของไทยและต่างประเทศมีความต้องการแรงงานสายอาชีพเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านสายอาชีพหรืออาชีวศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทยและตัวของผู้เรียนเอง เนื่องจากการเรียนสายอาชีพจะมีจำนวนสาขาให้เลือกเรียน หลากหลาย ผู้เรียนสามารถมีรายได้ระหว่างเรียน หางานง่าย มีรายได้สูง และสามารถประกอบธุรกิจส่วนตัว นอกจากนั้นยังช่วยลดปัญหาการว่างงานที่จะทำให้เกิดปัญหาสังคมต่อไป (สุริยา ช้องเสนาะ, 2558)

สถาบันอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นแหล่งสร้างแรงงานเพื่อป้อนตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาชีวศึกษา จึงควรมีความฉับไวในการเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย กฤษณ์ วัฒนาณรงค์ (2555) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ John Dewey ที่ได้นำเสนอสาระสำคัญทางด้านอาชีวศึกษาไว้มากในอดีต การศึกษาทำให้คนหัวสูงและรังเกียจการทำงาน ในสภาพจริงของสังคมอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดความต่อเนื่องของภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ในปรัชญาและความคิดทางการศึกษาที่ว่า “เรียนโดยการกระทำ” (Learning by Doing) ได้รับการยอมรับและตระหนักว่า การจะเป็นผู้รู้และเรียนรู้ต้องมีการทำจริง ปฏิบัติจริง นอกจากนั้น ยังส่งผลถึงแนวทางการสอนและการประเมินผล โดยยึดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและวัดผลตามพฤติกรรมที่ปรากฏความเชื่อเรื่อง Learning by Doing ทำให้ลดช่องว่างของศิลปะบริสุทธิ์กับศิลปะอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมศิลป์ได้อย่างมาก

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ระบุถึงความก้าวหน้าในการจัดตั้ง สถาบันการอาชีวศึกษาว่าปัจจุบันมีสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 123 แห่งทั่วประเทศ เป็นสถานศึกษาสายอาชีพในระดับ ปวช. และ ปวส. เปิดสอนสายงานช่างหรือวิชาช่างอุตสาหกรรม และมีการขยายสาขาและประเภทวิชาในการจัดการสอนมากขึ้นในประเภทวิชาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ หรือในประเภทวิชาอื่น จากการรวบรวมเอกสารวิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ทำการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น พบว่า จำนวนของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 20 คน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 63 คน ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 73 คน ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 136 คน และปี พ.ศ. 2558 จำนวน 15 คน มีนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น 307 คน

จากข้อค้นพบเบื้องต้นในการศึกษานำร่องทำให้พบว่า วิทยาลัยเทคนิคหนองคายเป็นผู้ให้ความร่วมมือและเล็งเห็นประโยชน์ของโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลีในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก จึงให้การสนับสนุนตลอดจนผลักดันโครงการนี้ตั้งแต่เริ่มต้น เพราะทั้งสององค์กรมีแนวคิดที่อยากพัฒนาให้เด็กไทยมีคุณภาพและศักยภาพเพื่อไปพัฒนาประเทศไทย โดยวิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ดำเนินการตามพันธกิจที่วางไว้คือ การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่หลากหลายตามความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีให้มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดการศึกษาฝึกอบรมให้บริการด้านวิชาชีพสู่ชุมชนสังคมและประเทศเพื่อนบ้าน ทำการส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการใหม่ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลิตนักเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของประเทศ วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ทำบันทึกความเข้าใจตกลงที่จะสนับสนุนร่วมมือในโครงการฝึกงานญี่ปุ่นไทยอัสเวลีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น เพื่อความร่วมมือที่ดีและป้องกันปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (บริษัทจัดหางานไทยอัสเวลี, 2558)

โครงการความร่วมมือในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานยังประเทศญี่ปุ่น ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพในประเทศญี่ปุ่นตลอดเวลา 5 ปี จากข้อมูลสถิติ (ภาพที่ 1) ผู้เข้าร่วมโครงการของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ กระบวนการที่ส่งไปผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษานั้นก็เพื่อผลิตนักศึกษาให้มีทักษะ มีความรู้ ความสามารถ เข้าสู่ โรงงานอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการเข้าร่วมโครงการการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษากระบวนการบริการจัดการการส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกทักษะที่ประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อฝึกทักษะภาคสนามและค้นหาแนวทางความเป็นไปได้ในการเข้าถึงข้อมูลและพื้นที่ในการดำเนินการทำโครงการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาระบบการบริการจัดการการส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกทักษะที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำมาซึ่งการวิเคราะห์ที่ละเอียด ผู้วิจัยได้เลือกใช้การศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจตีความและให้ความหมายแก่ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ พฤติกรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ ให้ความสำคัญกับการตีความและสังเคราะห์ข้อค้นพบบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่เก็บได้ ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ (2550) ให้ความหมายหรือคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว สุรางค์ จันทวานิช (2549) ได้อธิบายเอาไว้ว่า การวิจัยเชิง

คุณภาพจะเกี่ยวข้องกับการตีความและการมองโลกตามธรรมชาติที่เป็นจริง ซึ่งหมายความว่าผู้วิจัยเชิงคุณภาพจะศึกษาในสิ่งที่กระทำการวิจัยด้วยสภาพของธรรมชาติที่เป็นจริง และพยายามที่จะศึกษาความเป็นเหตุเป็นผล หรือการตีความปรากฏการณ์ตามความหมายของผู้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์เหล่านั้น ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อมูลได้เต็มที่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ในประเด็นที่ผู้ทำการวิจัยต้องการที่จะศึกษา

ในการศึกษากระบวนการบริการจัดการการส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกทักษะที่ประเทศญี่ปุ่นครั้งนี้ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพราะการศึกษาจำเป็นต้องได้ข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารและนักศึกษาอาชีวศึกษาโดยตรง ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกจะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีแนวทางการบริหารจัดการและประสบการณ์ของนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะมีความกว้างขวางสามารถครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ และมีรายละเอียดซึ่งเป็นผลโดยตรงจากประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบที่เป็นจริง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เทคนิคการศึกษาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสร้างคำถามโดยศึกษาเอกสารและขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วดำเนินการสร้างแนวคำถามสำหรับการวิจัยเชิงลึกซึ่งเป็นแนวคำถามกว้าง ๆ เป็นคำถามปลายเปิด โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคหนองคายในโครงการความร่วมมือส่งนักศึกษาอาชีวศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 2 ท่าน ผู้บริหารโครงการญี่ปุ่นไทย อัสวเลิศ จำนวน 1 ท่าน และนักศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการ จำนวน 1 ท่าน โดยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ประสบการณ์ของการทำโครงการ ส่วนที่ 2 มุมมองทัศนคติต่อโครงการนักเรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น และส่วนที่ 3 สภาพปัญหาหรืออุปสรรค เกี่ยวกับกระบวนการในโครงการ และมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เข้าพบด้วยตนเองทำความเข้าใจ แนะนำ พร้อมบอกวัตถุประสงค์คร่าว ๆ และนัดหมายเวลา

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยมีอุปกรณ์ช่วยในการเก็บข้อมูล เช่น เครื่องบันทึกการสนทนา เอกสารสำหรับจดบันทึก กล้องถ่ายภาพ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทปแล้วบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษาเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นระยะที่ผู้วิจัยได้ฝึกออกภาคสนามโดยทำ Pilot study เป็นการศึกษานำร่อง เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ทำการค้นหาคู่มือที่ผู้วิจัยเชื่อว่ามีประสบการณ์ตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการลองฝึก Pilot study มาเป็นแนวทางในการค้นหาข้อมูลในการตอบประเด็นที่ต้องการจะทราบ รวมทั้งนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากเอกสารมาประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนนำมาซึ่งการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อผู้วิจัย

เก็บข้อมูลมาแล้ว ก็จะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลว่าครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ และนำมาแยกแยะออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นหัวข้อของวัตถุประสงค์ของการวิจัย จนสามารถตอบคำถามงานวิจัยได้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและขอบเขตที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์คือ การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อความสมบูรณ์ที่ใช้แหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย คือข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาบริบทสภาพแวดล้อม เนื่องจากผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือของการวิจัยที่ต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจ แล้วให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการเก็บรักษาความลับและเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ให้ข้อมูล (วิจิตรศรีสุพรรณ, 2545) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเฉพาะการนำเสนอเชิงวิชาการ โดยใช้รหัสแทนชื่อและให้ความมั่นใจว่าผู้ให้ข้อมูลจะไม่ได้รับผลกระทบทางลบ และในระหว่างการสัมภาษณ์หากมีคำถามใดไม่สะดวกใจในการตอบคำถามก็มีอิสระที่จะไม่ตอบ รวมทั้งสามารถยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใด ๆ โดยไม่ต้องบอกเหตุผล เมื่อสิ้นสุดการวิจัยผู้วิจัยทำการทำลายวิดีโอเทปและสมุดบันทึกการสัมภาษณ์ทั้งหมดภายหลังการพิมพ์เป็นรูปเล่มเผยแพร่ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้มีผลกับกระบวนการการส่งนักศึกษาอาชีพไปฝึกงานที่ให้ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัย

1. ข้อค้นพบเบื้องต้น

ข้อมูลทั่วไปของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่า คณะกรรมการการอาชีวศึกษาระบุว่า ปัจจุบันมีสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 123 แห่ง ทั่วประเทศ เป็นสถานศึกษาสายอาชีพในระดับ ปวช. และ ปวส. เปิดสอนสายงานช่างหรือวิชาช่างอุตสาหกรรม มีการขยายสาขาและประเภทวิชาในการจัดการสอนมากขึ้นในประเภทวิชาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจหรือในประเภทวิชาอื่น และหนึ่งในนั้นคือ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย (2558) ได้เปิดสอน 4 ระดับ คือ 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 3) ระดับปริญญาตรี เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) 4) หลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมของสถานศึกษาวิทยาลัยแห่งนี้มีพันธกิจ คือ

1. จัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่หลากหลายตามความต้องการของตลาดแรงงาน
2. พัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีให้มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. จัดการศึกษาฝึกอบรมให้บริการด้านวิชาชีพสู่ชุมชน สังคม และประเทศเพื่อนบ้าน
4. ส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการใหม่ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ผลิตนักเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาของประเทศ

วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ร่วมกับโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลิส ซึ่งเป็นโครงการที่เปิดรับนักเรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานที่ญี่ปุ่น โดยรับนักศึกษาอาชีวะที่จบชั้น ปวส. และอายุไม่เกิน 25 ปี เพราะเป็นผู้ที่มีความพร้อมสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมญี่ปุ่น เพื่อตอบสนอง

ความต้องการแรงงานที่มากขึ้นของประเทศญี่ปุ่น โดยวิทยาลัยเทคนิคหนองคายมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้เข้าใจถึงจุดประสงค์ของโครงการว่ามีการดำเนินการตามระบบกฎหมาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น

วิทยาลัยเทคนิคหนองคายมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถและศักยภาพ ตลอดจนฝีมือการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม และสามารถนำกลับมาใช้ในประเทศไทยได้ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลักดันให้สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นสถาบันหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ทำข้อตกลงความร่วมมือโครงการการฝึกงานระหว่างประเทศ ณ ประเทศญี่ปุ่น กับบริษัท จัดหางานไทยอัสเวลิส จำกัด (2558) และโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นเอเชีย โดยมีเป้าหมายความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้มีทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน ทักษะด้านฝีมือช่างพื้นฐานและมีความรู้ความเข้าใจด้านวินัย มารยาท ในการใช้ชีวิตและการปฏิบัติงานของชาวญี่ปุ่น พร้อมทั้งจัดส่งนักศึกษาชายหญิงไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น โครงการความร่วมมือในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานยังประเทศญี่ปุ่น ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพในประเทศญี่ปุ่น โดยวิทยาลัยเทคนิคหนองคายตกลงที่จะสนับสนุนร่วมมือในโครงการฝึกงานดังกล่าวกับบริษัทและโรงเรียนเพียงแห่งเดียว เพื่อความร่วมมือที่ดีและป้องกันปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ฝึกงานของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายที่จัดส่งไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

ลำดับ	ปี พ.ศ.	จำนวนนักศึกษา
1.	2554	20
2.	2555	63
3.	2556	73
4.	2557	136
5.	2558	15

ที่มา: บริษัทจัดหางานไทยอัสเวลิส (2558)

จากตารางที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคหนองคายเริ่มเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 20 คน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 63 คน ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 73 คน ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 136 คน และ ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 15 คน มีนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น 307 คน

จากข้อค้นพบเบื้องต้นในการศึกษานำร่องทำให้พบว่า วิทยาลัยเทคนิคหนองคายเป็นผู้ให้ความร่วมมือและเล็งเห็นประโยชน์ของโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลิสในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่

ประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก โดยให้การสนับสนุนตลอดจนผลักดันโครงการนี้ตั้งแต่เริ่มต้น เพราะทั้งสององค์กรมีแนวคิดอยากพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพเพื่อไปพัฒนาประเทศไทย

3. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

จากข้อค้นพบในการศึกษาพบว่า กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้นำเสนอถึงนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูป มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาซึ่งเป็นการเรียนการศึกษาระดับวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความชำนาญและพัฒนาคนผ่านระบบการอาชีวศึกษา ถือเป็นมาตรการอันสำคัญในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2553 เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะและความรู้ความสามารถให้แข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ภาวะเศรษฐกิจ และการรวมกลุ่มเขตเสรีทางการค้า ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับความต้องการและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน”

จากการศึกษาพบว่า มีการกำหนดเป้าหมายในปี 2561 ของยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทยในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีการตั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติให้มีพัฒนากำลังคนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ทำการการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อการรับรองสมรรถนะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการฝึกงานให้มากขึ้น และทำให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 และมีสมรรถนะตามวิชาชีพตามมาตรฐาน

การผลิตและพัฒนากำลังคนนี้ถือเป็นยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ 1 ใน 9 ประเด็นของ “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” อันเป็นกลไกอันก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ในปี 2561 ภายใต้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมรับกับสถานการณ์ เน้นการให้ความสำคัญกับการผลิตกำลังคนเพื่อเป็นฐานในสาขาการผลิตหลักอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะกำลังคนระดับปฏิบัติการและช่างต่าง ๆ รวมทั้งการผลิตกำลังคนเพื่อสนับสนุนภาคบริการของประเทศ

4. ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.1 ประเด็นข้อค้นพบในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า วิทยาลัยเทคนิคหนองคายปัจจุบันได้ทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) กับโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลิต ซึ่งเป็นโครงการที่เปิดรับนักเรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานที่ญี่ปุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานที่มากขึ้นของประเทศญี่ปุ่น โดยมีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้และมีความเข้าใจเบื้องต้นว่าโครงการนี้มีจุดประสงค์อย่างไร และเมื่อเข้าโครงการแล้วนักศึกษาจะได้รับผลประโยชน์อย่างไรบ้าง อีกทั้งยังเป็นสถานที่สอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าโครงการโดยตรง นอกจากนี้วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

ยังเปิดรายวิชาเลือกเสรีภาษาญี่ปุ่นเพื่อเป็นการเตรียมพื้นฐานให้กับนักศึกษาที่สนใจโครงการ โดยเฉพาะ นอกจากจะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์โครงการฝึกงานไทยอัสเวลิตให้นักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหนองคายโดยตรง และยังประชาสัมพันธ์โครงการให้กับวิทยาลัยอื่นๆ เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ วิทยาลัยเทคนิคหนองคายเป็นอันดับ 1 ในการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ

“ในเรื่องของมุมมองทัศนคติต่อโครงการความร่วมมือในการส่งนักศึกษาไป ถือว่าเป็นโอกาสดีของนักศึกษาการจัดการศึกษาของอาชีวะนั้น ก็เพื่อผลิตนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาสามารถทำงานในประเทศไทย และโครงการนี้ก็เป็นโอกาสที่ดีเป็นช่องทางหนึ่งของนักศึกษาที่จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น ทำให้มีโอกาสเรียนรู้เทคโนโลยีที่ล้ำหน้ากว่าประเทศไทยเป็นอย่างมาก” (ผู้บริหารจากวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย)

“ในปัจจุบันนี้โครงการความร่วมมือของวิทยาลัยเทคนิคหนองคายถือเป็นอันดับ 1 แต่ก็ยังไม่พอกับความต้องการของประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะบริษัทไทยอัสเวลิตนั้น เป้าหมายในการรับนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นโดยการประสานงานความร่วมมือกับทางญี่ปุ่น เป้าของบริษัทนั้นปีหนึ่ง 300-400 คน หรืออาจจะ 500 คน ในอนาคตในแต่ละปีนั้นวิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้คัดนักศึกษา 100-120 คน” (ผู้บริหารจากวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย)

4.2 โครงการส่งนักศึกษาอาชีวะไปฝึกงานประเทศญี่ปุ่นโดยบริษัทไทยอัสเวลิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า โครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลิตเป็นโครงการของทางภาครัฐบาลญี่ปุ่นที่ต้องการให้สถานประกอบการญี่ปุ่นรับผู้ฝึกงานชาวต่างชาติไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น โดยกลุ่มเป้าหมายหลักคือ นักศึกษาอาชีวะที่จบชั้น ปวส. และอายุไม่เกิน 25 ปี เพราะเป็นผู้มีความพร้อมสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมที่ญี่ปุ่น โดยทำการประชาสัมพันธ์โครงการถึงจุดประสงค์ของโครงการไปยังวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งได้รับความร่วมมือและตอบสนองเป็นอย่างดี โดยเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคหนองคายนั้นถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก

“หาคนที่มีคุณภาพ มองอนาคต จะได้ความสำเร็จ และพร้อมที่จะศึกษาได้ก็มีที่คือในสถานศึกษา อย่างน้อยที่สุดก็คือเด็กที่มีอายุไม่สูงมาก พร้อมที่จะศึกษาต่อ อยากจะมีอนาคตและความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ สิ่งหาได้ในสถานศึกษาของอาชีวะเท่านั้น นี่ก็เลยเป็นจุดเริ่มต้นที่ก้าวเข้ามาขอความร่วมมือกับสถาบันนักศึกษาอาชีวะ” (ผู้บริหารจากบริษัทไทยอัสเวลิต)

4.3 การเตรียมนักศึกษาอาชีพศึกษาเข้าร่วมโครงการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า โรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นเอเชียถูกจัดตั้งขึ้นโดยโครงการไทยญี่ปุ่นอัสวเลศ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนการเดินทางไปทำงานที่ญี่ปุ่น โดยเฉพาะ แต่จุดเด่นของโครงการคือไม่ได้เพียงแค่สอนเฉพาะภาษาญี่ปุ่นอย่างเดียว แต่รวมถึงการสอนวัฒนธรรม วินัย มารยาท เพื่อเมื่อเดินทางไปถึงญี่ปุ่นแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและทำงานร่วมกับคนญี่ปุ่นได้ และในขณะเดียวกันก็มีเจ้าหน้าที่ประจำโครงการที่อาศัยอยู่ญี่ปุ่นคอยดูแลและให้คำปรึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ โดยหลังจากครบกำหนด 3 ปีแล้ว ทางโครงการยังมีการแนะนำอาชีพให้นักศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งมาจากเครือข่ายบริษัทญี่ปุ่นที่มาลงทุนในประเทศไทย

“เมื่อครบกำหนด 3 ปี เขาให้ใบประกาศนียบัตรโดยองค์กร Jitco (องค์กรความร่วมมือการฝึกงานระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น) เป็นการตอบย้ำชัดเจนว่ามุมมองของภาครัฐญี่ปุ่น คือระบบฝึกงานต้องการพัฒนาคนเมื่อกลับมาในประเทศของตนเองแล้วจะได้ทำงานกับบริษัทญี่ปุ่นของตนเองในประเทศนั้น ๆ” (ผู้บริหารจากบริษัทไทยอัสวเลศ)

4.4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยกับการส่งนักศึกษาอาชีพไปต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย 80% เป็นนักลงทุนจากญี่ปุ่น ซึ่งทางนักลงทุนจากญี่ปุ่นเองก็ต้องการบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานในระบบการทำงานของเค้าได้จริง ๆ เพื่อให้งานที่ทำอยู่มีคุณภาพมากที่สุด การที่จะได้งานที่มีคุณภาพย่อมเกิดจากบุคคลกรที่มีประสิทธิภาพในระบบการทำงาน ฉะนั้นนักศึกษาที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการไทยญี่ปุ่นอัสวเลศ ผู้มีทั้งประสบการณ์การทำงานความรู้ทางด้านภาษาและมีใบประกาศนียบัตรรับรองจาก Jitgo จึงถือเป็นบุคคลที่ตรงตามคุณสมบัติที่โรงงานต้องการร่วมงานด้วย ในอนาคตถ้าประเทศไทยมีบุคคลกรที่มีประสิทธิภาพจำนวนมาก และสามารถทำให้นักลงทุนชาวญี่ปุ่นพอใจในการทำงานได้แล้ว นักลงทุนเองก็อยากที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้เศรษฐกิจของไทยดีขึ้นตามลำดับ

“เป็นโครงการที่ดีที่จะส่งเสริมทำให้เด็กมีรายได้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทำให้เด็กมีการวางแผนอนาคต จากเด็กบางคนที่ไม่มีความประพฤติ ไม่มองอนาคต หลังจากที่ได้ฝึกเข้าร่วมโครงการ แม้จะยังไม่ได้เดินทางไปญี่ปุ่น แต่ก็สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงของเด็ก โดยเปลี่ยนไปในทางที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้เด็กมีรายได้มาช่วยเหลือครอบครัว และเป็นการประกันว่า จบมามีงานทำหลังจบการฝึกเด็กก็ได้ทั้งภาษาและประสบการณ์” (ผู้บริหารจากวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย)

“นักศึกษาที่ไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นนั้น ตลอดระยะเวลาสามปีเขาสามารถนำเงินเข้าประเทศอย่างต่ำ 5 แสนบาท/คน เพราะฉะนั้นในการส่งนักศึกษา 300-400 คน ก็จะเป็นเงินที่มาก ถือเป็นการนำเงินตราเข้าประเทศ ทำให้เงินในประเทศมีการหมุนไหล ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น” (ผู้บริหารจากบริษัทไทยอัสเวล)

4.5 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเทศปลายทางที่รับนักศึกษาอาชีวศึกษาให้มาฝึกงาน (ประเทศญี่ปุ่น)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่อัตราการเกิดน้อยลง และอัตราการตายก็น้อยลงด้วย ฉะนั้นจำนวนผู้สูงอายุมาก วัยทำงานน้อยลง จึงทำให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงานในประเทศ โครงการไทยญี่ปุ่นอัสเวลจึงเป็นโครงการที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเมื่อผู้เข้าร่วมโครงการได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่นแล้ว ก็ได้รับการปฏิบัติเหมือนชาวญี่ปุ่นเองทุกอย่าง เช่น ด้านกฎหมายค่าแรงขั้นต่ำที่ได้รับเท่ากับคนญี่ปุ่น การปฏิบัติตัวด้วยตนเอง เป็นต้น จึงทำให้โครงการเป็นที่สนใจของนักศึกษาเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ประเทศญี่ปุ่นต้องการจริง ๆ นั้น ไม่ใช่เพียงแค่แรงงานอย่างเดียว แต่ในทางปฏิบัติคือเขาต้องการแรงงานผู้ผ่านการฝึกฝนการทำงานให้มีความชำนาญนั่นเอง

“คนญี่ปุ่นไม่ต้องการคนที่เก่ง เขาต้องการคนที่ทำไม่เป็น และคนที่สนใจเรียนรู้ ถ้าทำไม่ได้เขาก็จะสอน แต่ถ้าทำได้เขาก็จะไม่สอนให้เราทำงานเลย ซึ่งถ้าทำไม่ได้เขาก็จะไม่พอใจ” (นักศึกษาฝึกงาน)

สิ่งที่นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้รับหลังจากจบโครงการแล้ว ที่สำคัญที่สุดคงเป็นประสบการณ์การทำงานในต่างแดนที่ไม่สามารถหาซื้อได้จากที่ไหน เป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องคำตอบแทนคงเป็นผลพลอยได้ที่ได้รับจากการทำงาน เพราะเมื่อกลับมายังประเทศไทยแล้ว สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับทั้งในเรื่องของการทำงานและทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นมาต่อยอดในการดำรงชีวิต ทำให้มีโอกาสที่ตีมากขึ้น ถ้ามองในภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถยกระดับคุณภาพแรงงานของไทยไปอีกระดับหนึ่งและอนาคต ถ้ามีคนเหล่านี้อยู่ในวงการอุตสาหกรรมมากขึ้น ก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไปด้วยเช่นกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาการส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายเข้าร่วมโครงการฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามข้อค้นพบ ดังนี้

1. ผลการศึกษาวិชาลัยเทคนิคหนองคายเข้าร่วมโครงการฝึกงานญี่ปุ่นไทยอัสเวล โดยได้ให้ความร่วมมือกับทางโครงการในการรับสมัครและสอบคัดเลือกนักศึกษาการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานประเทศญี่ปุ่น และเป็นโอกาสสำคัญใน

การพัฒนาความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และฝีมือของนักศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไทย Robson & Matthews (1995) ได้ระบุถึงเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและชุมชน ทั้งความต้องการในปัจจุบันและอนาคต วางรากฐานการเรียนรู้ให้ประสบการณ์เชิงลึก สำหรับพัฒนาปัญญาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด จากการศึกษา งานวิจัยการบริหารจัดการสถานศึกษาสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำวิสัยทัศน์ปรับเป็นกลยุทธ์สู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงกัน

2. การศึกษากระบวนการการบริหารจัดการการส่งนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายไปฝึกทักษะที่ประเทศญี่ปุ่น พบว่า วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้เปิดรับนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ และทำการสอบคัดเลือก ตรวจสอบสุขภาพ และประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้มีความเข้าใจถึงจุดประสงค์ของ โครงการก่อนส่งไปทางโครงการญี่ปุ่นไทยอัสเวลิต โดยทางโครงการมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่น เอเชียเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่น การดำรงชีวิต ระเบียบวินัย แม้กระทั่งวิถีชีวิตปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับคน ญี่ปุ่นมากที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงานและตลอด 3 ปี ในการเข้าร่วมโครงการก่อน การส่งนักศึกษาไปที่ประเทศญี่ปุ่นตามระเบียบกฎหมาย และมีเจ้าหน้าที่ของทางโครงการประจำที่ ประเทศญี่ปุ่น คอยดูแลและให้คำปรึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ

3. จากการศึกษาเบื้องต้น เพื่อฝึกทักษะภาคสนามและค้นหาแนวทางความเป็นไปได้ในการเข้าถึงข้อมูลและพื้นที่ในการดำเนินการทำการศึกษา พบว่า การทำศึกษานำร่องครั้งนี้ทำให้ ผู้วิจัยได้เข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ มาประกอบกัน เพื่อนำมาซึ่งการวิเคราะห์มาประกอบเพื่อเป็นข้อมูลที่ชัดเจน ในการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้ให้ความร่วมมือกับทางโครงการการส่ง นักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น โดยในการส่งนักศึกษาไปยังญี่ปุ่นมีการดำเนินการตามระบบกฎหมาย แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานญี่ปุ่น ส่วนหนึ่งจากปัญหาของการที่นักศึกษาขาด ความพร้อมในด้านการผ่อนผันการรักษาดินแดน (ร.ด.) ดังนั้น หากมีการร่วมมือของทางรัฐบาลไทยที่จะเข้ามาช่วยสนับสนุนกระบวนการนี้ ก็จะทำให้นักศึกษามีโอกาสได้ไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น ควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการกระบวนการและการจัดการของการรักษาดินแดน (ร.ด.) เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมโครงการของนักศึกษาอาชีวศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยในการที่นักศึกษาอาชีวศึกษิตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็น การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรม เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแนวทางที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เลือกเข้าร่วมโครงการฝึกงานญี่ปุ่นไทยอัสเวลิต

2.2 ควรมีการทำวิจัยเรื่องระบบกระบวนการในการติดตามและประเมินผลของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการฝึกงานจากญี่ปุ่นครบ 3 ปี ว่าภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการแล้วมีการพัฒนาอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ: วี. ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2555). **การพัฒนาอาชีวศึกษา สำหรับประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559, จาก <http://www.thairath.co.th/content/236194>.
- บริษัทจัดหางานไทยอัสวเลิศ. (2558). **โครงการฝึกงานญี่ปุ่นไทยอัสวเลิศ**. หนองคาย: บริษัทจัดหางานไทยอัสวเลิศ.
- บุญนิสา ส่งแสง. (2554). **ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า**. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2559, จาก <http://school8.education.police.go.th/technical05.html>.
- วิจิตร ศรีสุพรรณ. (2545). **การวิจัยทางการพยาบาล: หลักการและแนวปฏิบัติ**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย. (2558). **แผนภูมิแสดงจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.nktc.ac.th/>.
- _____. (2558). **ประวัติ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.nktc.ac.th/>.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒนกิจ. (2550). **พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). **ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา (ปวช.)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559, จาก <http://www.trueplookpanya.com/>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2549). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา ฮ่องเสนาะ. (2558). **อาชีวะก้าวไกล ไทยก้าวหน้า**. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559, จาก <http://library2.parliament.go.th/giventake/nrc2557-article.html>.
- Glesne, C., & Peshkin, A. (1992). **Becoming qualitative researchers: An introduction**. White Plains, NY: Longman.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (2011). **Designing qualitative research**. (5th ed). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Robson, M., & Matthew, R. (1995). **Qualitative in education: Soar issues for school and their Community**. Bangkok: Principal Regional Office for Asia and the Pacific, UNESCO.